

Debatten om Syrien fortsätter

I *Internationalen* 10/10 2015 fanns en ledare, ”[IS är en produkt av Assad-regimen](#)”, som föranledde ett kritiskt svar från ett antal SP-medlemmar: [Tidningen Internationalen och Syrien-frågan](#). Kritiken publicerades i *Internationalen* 30/10, tillsammans med ett svar signerat ledarredaktionen.

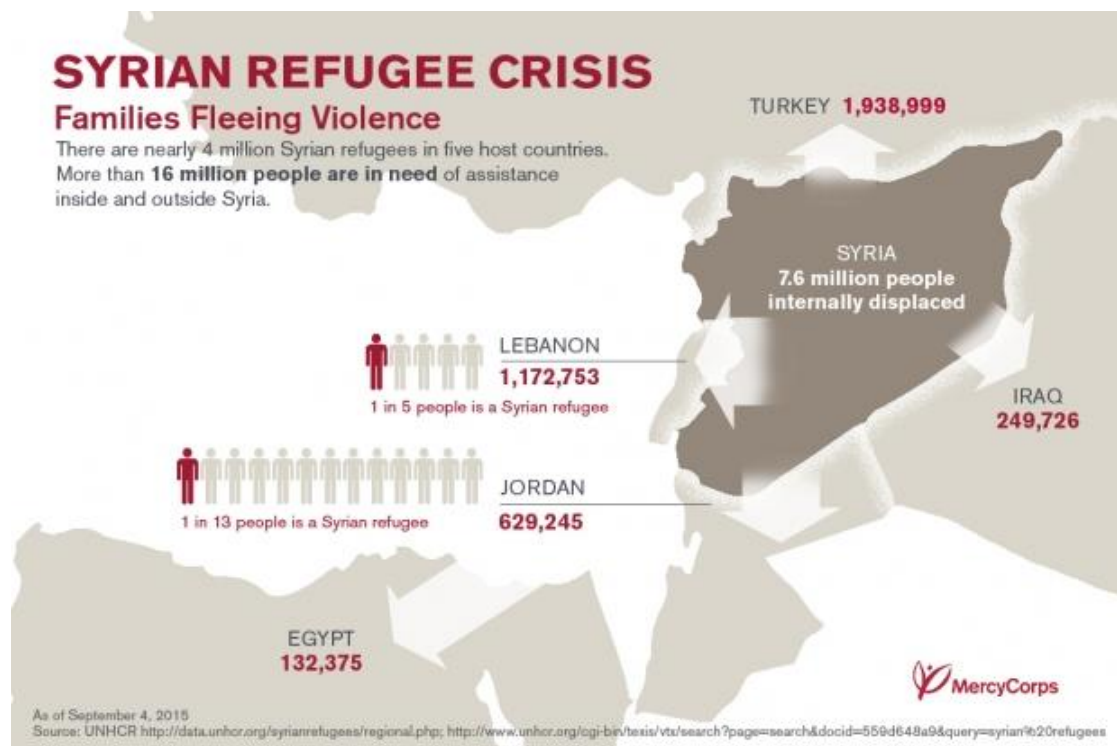
Denna artikelsamling inleds med ledarredaktionens svar, som följs av ett motinlägg som försöker fördjupa och klargöra meningsskiljaktigheterna om Syrien. Detta kompletteras med ett utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner*. Dessutom har vi tagit med en intervju med mellanösternkännaren Gilbert Achcar (också den publicerad i *Internationalen* 30/10).

Innehåll

Ledarredaktionen besvarar kritiken.....	1
Den kontrarevolutionära våldsorgien måste stoppas.....	2
Bilaga – utdrag ur Aron Lunds bok <i>Syrien brinner</i>	5
Gilbert Achcar: ”Putin håller Assads regim under armarna”	11
Syrien – lästips	14

Enligt 2012 års folkräkning hade Syrien 22,5 miljoner invånare. Idag beräknas ungefär en kvarts miljon människor ha dött till följd av kriget (antalet skadade är okänt), över 4 miljoner är flyktingar utanför Syrien och 8 miljoner är på flykt inne i Syrien. 10 miljoner har otillräckligt med mat. Hälften av alla syriska barn går inte i skolan. Osv osv. *Detta är den värsta humanitära krisen i modern tid.* Och ingen lösning på konflikten kan skönjas.

Vad är ett rimligt förhållningssätt till denna katastrof? Det är egentligen det som den aktuella debatten gäller.

Antalet flyktingar i Syrien och dess närområde i september 2015.

Ledarredaktionen besvarar kritiken

Att skriva om utvecklingen i Syrien är inte lätt. Få ämnen är så invecklade och infekterade och genererar – oavsett vilken vinkel man belyser katastrofen ur – så mycket ont blod. Det är en djup tragedi, inte minst för oss socialister, som kräver djuplodande och seriösa analyser. Internationalens ledare syftade aldrig till att skapa en helhetsbild av hela det syriska politiska läget, därtill räcker inte en ledare på dryga tretusen tecken. Vad den syftade till var att utmana den gängse dikotomin mellan den sekulära regimen och de reaktionära islamisterna, med IS och Al Nusra-fronten i spetsen.

Att Saudiarabien i egenskap av wahabitisk diktatur sprider reaktionär islamism både globalt och i Syrien är lika känt som förkastligt. Exiloppositionens sicksackande mot Al Nusra är därtill naturligtvis både kortsiktigt och felaktigt, då dessa redan nu vänder sina vapen mot den demokratiska oppositionen på marken. Att ledaren avslutas med en uppmaning till stöd för de ”demokratiska och progressiva delar av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds” innebär inte någon okritisk hyllning till Nationella Koalitionen, som delvis stöds av väst. Tvärtom står det att ”Assad, Ryssland, väst – alla är ansvariga för att IS växt fram”. Texten kunde ha varit klarare med vad som menas med ”alla”, men klart är att det är många regionala och interna krafter som är ansvariga för inbördeskriget och IS framväxt. Assad-regimen som styrt Syrien med järnhand i 40 år är rimligen en av de huvudansvariga – också för IS framväxt.

Den vänsterdemonstration som ledaren inleds med att skildra bestod till stora delar av syriska regimanhängare som reste bilder på Assad och ropade slagord till stöd för diktaturen. Det är svårt att se några fredssträvanden bakom det plötsliga motståndet mot bombningar i Syrien. Man kan naturligtvis liksom replikskribenterna vara både emot Assad och emot en amerikanskledd flygförbudzon. Vad ledaren polemiserade emot är den ”vänster” som inte har något emot att Assad och Putin låtit det regna missiler över syrierna i flera år, men som reagerar så fort det blir tal om ingrepp från amerikansk sida.

Att upproret militariserades är inte bara en fråga om strategiska val. Hur skulle upproret ha undvikit att militariseras när Assad bombade och belägrade? Regimens terror svarade inte bara på väpnade konfrontationer utan i många fall på demonstrationer mot regimen. Fredliga protester fortsatte och pågår än idag, men de är väldigt beroende av ett väpnat försvar. Massprotester i regimkontrollerade områden är helt omöjliga, så hur skulle upproret fortsätta fredligt under annalkande intrång av armén? Valet stod mellan civilt och väpnat motstånd i symbios eller att ge upp helt.

Vad tänker vi då att ett vapenstilleståndsavtal skulle leda till idag, vi som liksom exiloppositionen har tillgång till luftkonditionering? Hade det lett till fred, eller hade det lett till militära räder och straffexpeditioner i alla städer och byar som vågat resa sig? Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvarvarande motståndskraft i landet? Vilken är garanten för att Assad-regimen inte massakrerar civila demonstranter eller fortsätter med krigshandlingar vid ett avtal om eldupphör?

Undertecknarna har helt rätt i att inbördeskriget försvagar de progressiva vänsterkrafterna och vi skulle alla så klart hellre se en oöväpnad revolution. Vad som skiljer vår analys är hur vi förhåller oss till det utrymme som överhuvudtaget finns för en sådan lösning. Det är oklart om upproret kunde ha fortsatt utan väpnat försvar. Det är oklart om en kapitulation skulle ha lett till fred då och det är ännu oklarare om en kapitulation skulle leda till fred nu. Vad som är klart är att de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen förtjänar internationellt stöd för att överleva. Allt annat är spekulationer.

Över 4 miljoner människor har flytt ut ur Syrien

Den kontrarevolutionära våldsorgien måste stoppas

Vi kan inte påstå att vi är nöjda med ledarredaktionens svar på vår kritik av Syrien-ledaren (se [Tidningen Internationalen och Syrien-frågan](#)). Nedan tar vi i punktform upp flera av de problem som vi menar att svaret är behäftat med.

1. Vi baserar vår syn på läget i Syrien, liksom vad som vi kan och bör göra, på en analys av situationen i Syrien och hur den uppkommit (upprorets orsaker, förlopp m m). Detta behandlades kortfattat i vårt svar på ledaren och utförligt i Peter Widéns artikel [Den syriska katastrofen](#). Vi kan inte se att ledarredaktionen försökt att ge en alternativ analys eller ens kritiserat vår historieskrivning (exempel nedan).
2. Vi kritiserade Syrien-ledarens syn på Assads roll när det gäller framväxten av jihadistiska grupper och som allra mest kategoriskt uttrycktes i ledarens rubrik ”IS är en produkt av Assad-regimen”. Mot detta ställde vi en analys som pekade på flera faktorer som bidragit till att sådana strömningar kommit att dominera Assad-motståndet. Ledarredaktionen försöker inte motbevisa oss på denna punkt och skriver nu också att ”det är många regionala och interna krafter som är ansvariga för inbördeskriget och IS framväxt”. Bra! Vi anser dock frågan om hur detta skedde är central för en förståelse av vad som hänt och därför så har vi nedan, i en bilaga, tagit med ett längre utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner* som behandlar detta problem.
3. Ledarredaktionen är oklar beträffande frågan om vilka som är motståndare resp. allierade i kampen mot Assad-regimen. Allians med Al-Nusra ifrågasätts (helt riktigt), men inte med någon av de övriga jihadistiska rebellgrupperna, såsom Islamiska Fronten¹. Betyder det att dessa islamister ska räknas som ”moderata” och/eller ”demokratiska”? Eller att de trots allt måste ses som allierade? Är de att lita på för de sekulära krafterna? Vi anser inte det – de är strategiskt våra fiender – och vi har uppenbarligen på denna punkt stöd av Gilbert Achcar, som i en intervju i samma nummer av *Internationalen* (”Putin håller Assads regim under armarna”) säger: ”För att vara helt uppriktig, jag hyser ingen optimism överhuvudtaget när det gäller de existerande krafterna och då inkluderar jag dem alla.”

¹ Se Aron Lund: [Islamiska frontens politik](#)

4. Ledarredaktionen skriver att ”Fredliga protester” (mot Assad) pågår fortfarande, men är ”väldigt beroende av väpnat försvar” och att ”massprotester i regimkontrollerade områden är helt omöjliga”.

Detta innebär i klartext att man kan ha ”fredliga protester”, som *anti-Assad*-demonstrationer, i *rebellkontrollerade* områden – vilket inte är särskilt anmärkningsvärt (fattas bara annat). I det sammanhanget är det viktigare att ställa frågan om man i *rebellområden* kan demonstrera mot det rebellkontrollerade styret. Vi skulle bli mycket förvånade om så är fallet. Därför förstår vi överhuvudtaget inte poängen med påpekandet att ”fredliga protester” fortfarande är möjliga (de är ju dessutom ”väldigt beroende av väpnat försvar”).

5. En huvudpöäng i vår artikel var att det viktigaste idag bör vara att få slut på kriget. På denna punkt är uppenbarligen nu också Gilbert Achcar (i den ovan nämnda intervjun) överens med oss. Han skriver:

Det bästa vi kan hoppas på nu är att kriget får ett slut, att få ett stopp på det fruktansvärda blodbadet och förstörelsen av landet är det viktiga. Ett progressivt alternativ måste återuppbyggas från den nu existerande grunden. Fastän det idag inte finns några avgörande organiserade krafter som representerar ett progressivt alternativ, finns det fortfarande en viktig potential utifrån många av de unga människor som gick i spetsen för upproret 2011. Tusentals av dem befinner sig nu i exil, andra i fängelse, och många andra finns fortfarande i Syrien men kan inte spela någon avgörande roll så länge inbördeskriget fortgår. Vi måste först få ett slut på kriget.

Vad ledarredaktionen egentligen anser är lite oklart, men uppenbarligen håller den inte med oss, vilket framgår på flera sätt.

För det första använder den ordet ”kapitulation” när den talar om möjligheten av vapenvila/eldupphör (”Det är oklar om en kapitulation skulle ha lett till fred då och det är ännu oklarare om en kapitulation skulle leda till fred nu”). Således likställs *vapenvila* med *kapitulation*. Detta tillämpat på Vietnam-kriget betyder att befrielseörelsen i Sydvietnam och Nordvietnam *kapitulerade* för USA och Saigon-juntan när den slöt Parisavtalet 1973! Vi håller inte med.

Vidare förs ett resonemang om svårigheterna att garantera att en vapenvila hålls – både islamister och Assad skulle kunna bryta mot densamma hävdar man. Förvisso sant. Men det gäller ju alla kompromisser och avtal. Med den typen av resonemang skulle man kunna förkasta i stort sett alla avtal (t ex ett löneavtal).²

Givetvis finns inga garantier för att Assad & Co skulle hålla sig på mattan. Men i det avseendet är nog inte Assad-regimen den hårdaste nöten att knäcka, utan just de fundamentalistiska sunnimuslimska grupperna. De är nog inte beredda att acceptera ett vapenstillstånd. Assad är en opportunistisk ledare som kan tvingas till eftergifter, fundamentalister är en annan sak.

Under rådande omständigheter förutsätter genomdrivandet av en vapenvila att det ”internationella samfundet”, i synnerhet USA och Ryssland, står bakom detta. Men när man väl kommit överens om vapenvila, då öppnar sig möjligheter att utöva påtryckningar på de inblandade parterna och försvåra för såväl Assad-regimen som jihadisterna att föra även ett lågintensivt krig.

² Vapenvila är en slags *kompromiss*, som man tar till när ingendera sidan med rimliga insatser och inom rimlig tid kan förvänta sig att vinna total seger. För den som är intresserad av ”klassiker” rekommenderas Lenins [”Vänsterismen” – kommunismens barnsjukdom](#) (även kallad ”Radikalismen”...), särskilt kapitlet ”Inga kompromisser?”. Denna skrift var en kritik mot de s k vänsterkommunisterna som just vägrade alla slags manövrer och kompromisser.

Se även artikeln ”Inför eventuella Syrien-förhandlingar: Om kompromisser” i artikelsamlingen [SP-debatt om Syrien](#) (från november 2013). Där diskuteras frågan om kompromisser lite utförligare med flera historiska exempel.

Men i vilket fall som helst: Det faktum att det är svårt att komma fram till och upprätthålla ett eldupphör är inget argument för att avstå att försöka. Alternativet är att fortsätta det fullskaliga kriget tills någon sida vunnit (eller landet permanent splittrats upp): I Syrien (utom i Rojava) står det mellan Assad-regimen (eller dess avkomma) och jihadister. Och – på den punkten är vi också överens med Achcar – inget av de existerande alternativen är acceptabelt (bortsett från kurderna i norra Syrien). Eller är det så illa att ledarredaktionen anser att vad som helst är bättre än Assad, dvs att man föredrar att fundamentalistiska islamister tar över?

6. I svaret på vår kritik skriver ledarredaktionen:

Att ledaren avslutas med en uppmaning till stöd för de ”demokratiska och progressiva delar av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds” innebär inte någon okritisk hyllning till Nationella Koalitionen, som delvis stöds av väst. Tvärtom står det att ”Assad, Ryssland, väst – alla är ansvariga för att IS växt fram”.

Men västimperialismen är inte bara skyldig till att skapa förutsättningar för IS och al-Nusra (vilket de naturligtvis gjort ända från Carterregimens uppbackning av fundamentalisterna i Afghanistan redan före sovjetinvasionen!³). De har också aktivt hållit igång kriget i Syrien och varit motståndare till varje eldupphör så länge som personen Assad inte avgått. Däremot är de för att behålla stora delar av regimen apparat. De har med denna attityd också skapat ständiga förhoppningar hos de proimperialistiska liberalerna och Muslimska brödrskapet m fl i Koalitionen om bombhjälp m m.

Ledarredaktionen skriver också: ”Valet stod mellan civilt och väpnat motstånd i symbios eller att ge upp helt.”

Vi delar inte den synen. Det var positivt att delar av Assads styrkor deserterade och att höga officerare flydde till Turkiet. Man utropade därifrån FSA, men den verkliga militära kampen pågick redan i Syrien långt från de i Turkiet stationerade officerarnas kontroll. Det rörde sig säkerligen i många fall om nödvändigt självförsvar, men sanningen är att mycket av den militära aktiviteten redan tagit islamistisk färg. De etniskt-religiösa frontlinjerna drogs upp. Många inom den i Syrien verkande oppositionen varnade och förutspådde den katastrof som vi nu ser. Dessa kloka människor utmålades som vacklande, ja till och med som förrädare av en exilopposition som nu kände imperialisternas stöd och hoppades på ett scenario liknande Libyen (som med tanke som det idag ser ut knappast är något eftersträvansvärt). Är det kanske dags att ge den kloka syriska oppositionen upprättelse?

³ Detta är bekräftat från många källor, inklusive av Carters nationella säkerhetschef Zbigniew Brzezinski i en känd intervju i den franska veckotidningen *Le Nouvel Observateur* i januari 1998. Brzezinski yttrade där bl a: ”Enligt den officiella historieskrivningen inleddes CIA:s bistånd till mujahedin under 1980, det vill säga efter det att den sovjetiska krigsmakten hade invaderat Afghanistan den 24 december 1979. Men sanningen, som varit noga hemlighållen ända till nu, är en helt annan. Det var faktiskt den 3 juli 1979 som president Carter undertecknade det första direktivet om hemligt bistånd till motståndarna till den prosovjetiska regimen i Kabul. Och samma dag skrev jag ett meddelande till presidenten där jag förklarade för honom att detta bistånd enligt min mening skulle komma att leda till en sovjetisk militär intervention...”

Fråga: När sovjeterna försvarade sin intervention med att de tänkte bekämpa USA:s hemliga inblandning i Afghanistan blev de inte trodda. Det fanns emellertid alltså en sanning i grunden. Ångrar ni inget idag?

B: Ångrar vad? Den hemliga operationen var en utmärkt idé. Den fick som effekt att ryssarna lockades in i den afghanska fällan — och det menar ni att jag skulle ångra? Samma dag som Sovjet officiellt överskred gränsen skrev jag till president Carter: Nu har vi möjlighet att ge Sovjet dess Vietnamkrig. I nästan tio år tvingades ju Moskva fortsätta ett krig som regeringen inte kunde få stöd för, en konflikt som ledde till demoralisering och så småningom till sovjetväldets fall.

Fråga: Och ni ångrar inte heller ert stöd åt den islamiska fundamentalismen, att ha gett vapen och råd åt blivande terrorister?

B: Vilket är viktigast i världshistorien? Talibanerna eller sovjetväldets sammanbrott? Några galna muslimer eller Centraleuropas befrielse och kalla krigets slut?”

Citerat efter Tariq Ali, *Fundamentalisternas kamp* (2002).

Nödvändigt självförsvar? Ja! Men samtidigt hade en strävan att få ett eldupphör så snabbt som möjligt varit nödvändig. Men detta stod inte på dagordningen varken hos imperialisterna, liberalerna eller islamisterna.

Ledarredaktionen skriver vidare:

Vad tänker vi då att ett vapenstilleståndsavtal skulle leda till idag, vi som liksom exiloppositionen har tillgång till luftkonditionering? Hade det lett till fred, eller hade det lett till militära räder och straffexpeditioner i alla städer och byar som vågat resa sig? Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvarvarande motståndskraft i landet? Vilken är garanten för att Assadregimen inte massakrerar civila demonstranter eller fortsätter med krigshandlingar vid ett avtal om eldupphör?

Frågeställningen: ”Hade det hindrat extrema islamister från att på egen hand ta upp väpnad kamp och växa som enda kvarvarande motståndskraften i landet?” finner vi märklig. Det är ju precis detta som det fortgående kriget lett till: Islamisternas totala dominans! Vilka andra krafter i den militära kampen finns det som har någon som helst tyngd? Eller räknar ledarredaktionen *inte* Ahrar al-Sham, Tawhidbrigaderna, Islamiska fronten etc. som ”extrema islamister”?

Vi har naturligtvis inga garantier för att ett eldupphör skulle leda till en enkel väg framåt. Men vad har vi nu? Om Kofi Annans medlingsförsök lyckats hade tusentals och åter tusentals liv räddats (för att inte tala om de miljontals flyktingarna) och progressiva syriska krafter hade haft betydligt bättre förutsättningar än vad de nu har.

7. Ledarredaktionen avslutar med att säga att ”de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen förtjänar internationellt stöd för att överleva”. Javisst. Men hur? Vi har betonat att dess existens är avhängigt ett slut på kriget. Så återigen inställer sig frågan: Vad anser egentligen ledarredaktionen om detta?

Peter Belfrage, Mark Comerford, Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Markus Johansson, Anders Karlsson, Peter Widén och Tomas Widén

Bilaga – utdrag ur Aron Lunds bok *Syrien brinner*⁴

[OBS: Stavningen av arabiska namn och ord i den följande texten skiljer sig en del från den som använts ovan, t ex *djihadister* i st f *jihadister* och *el-nusra* i st f *al-nusra*.]

Slagfältets salafism

Många inom den sekulära syriska oppositionen skyller hela den fundamentalistiska väckelsen i Syrien på säkerhetstjänsternas manipulationer. Seidnaiafrigivningarna är huvudargumentet. Det verkar finnas ett grovt korn av sanning i dessa konspirationsteorier, men de förenklar ändå en komplex process, och bortser från de många andra skäl som finns till islamist-rörelsens snabba tillväxt.

⁴ Utdraget boken s 449 ff. Se även [Syrien brinner – två bokrecensioner](#).

Det var under själva upproret som radikala salafistiska idéer började spridas på allvar i Syrien, utanför den hårda kärna som fanns före 2011. Irakveteranerna har spelat en viktig roll som ledare, tränare, propagandister och organisatörer inom den väpnade islamiströrelsen, men de utgör en mycket liten andel av det totala antalet stridande. De flesta av dem som idag slåss för islamiströrelserna är av allt att döma vanliga unga män, som inte hade någon som helst erfarenhet av politiskt arbete eller religiös aktivism före 2011. De har inte rekryterats av Bashar el-Assads säkerhetstjänster, eller plötsligt genomgått någon andlig väckelse efter intensiva Koranstudier, utan tvärtom tillägnat sig islamismen under själva kriget, sedan deras hemområden sugits in i våldsspiralen.

Skälen är inte särskilt komplicerade och inte unika för Syrien. Det finns som bekant inga ateister i skyttegravarna, heller i Mellanöstern, och det är knappast förbluffande att så många syrier har vänt sig till Gud under kriget. Att tron kan ge den allestädes närvarande döden mening, och religionen vara ”den förtryckta varelsens suck, hjärtat i en hjärtlös värld, och själen hos själlösa villkor”, förstod också en ateist som Karl Marx. Den rebellkrigare som själv riskerade att dödas varje dag, och hade förlorat vänner och släktingar i striderna, fann naturligtvis klen tröst i kraven på ekonomisk reform och flerpartisystem, men en desto rikare andlig spis i sin heliga bok: ”och betrakta icke de som stupat på Guds väg som döda, ty som levande försörjes de hos sin Herre.”

Finansieringsfrågan och den islamistiska agitationen i utländska medier var ett annat skäl. Många rebellgrupper tog emot stöd från Muslimska brödrskapet i början av upproret och stärktes i sin religiösa profil, men vägrade slutligen underordna sig exilgruppens direktiv. Pengar vällde sen in från Persiska viken, och premierade då i första hand de mest radikala salafistiska organisationerna. Många rebeller anammade en högljudd retorik om djihad och martyrer, eftersom de hoppades att det skulle stärka deras aktier hos de islamistiska finansiärerna. Detta – tillsammans med den religiösa medieagitationen – ledde till att salafismens språkbruk och teologi snabbt normaliserades inom den väpnade delen av upproret. Det krattade mattan för extremisterna och drev bort de syrier som inte tålde fundamentalismen.

Ett tredje skäl, kanske det viktigaste av alla, hade att göra med upprorets sociala bakgrund och Syriens religiösa klyftor. De som rekryterades in i det väpnade motståndets led tillhörde i första hand den sunnitiska landsbygdens fattiga, där salafiströrelserna redan vunnit insteg. När våldet växte ökade också polariseringen mellan Syriens religiösa grupper, och bägge sidor drevs på så vis djupare in i sina egna ideologiska läger. Kristna och alawiter slöt upp bakom Bashar el-Assad, för ett sekulärt statsskick som skulle trygga deras liv i Syrien. Sunnimuslimerna från samma fattiga områden gick däremot in i gerillan. I islamismens befrielse-teologi fann de både den politiska vokabulär de saknat och den moraliska klarhet kriget krävde.

Salafismens militanta och oförsonliga budskap, dess fientlighet mot shiamuslimerna och alawiter, och dess löften om en öppen port till paradiset för alla som föll i kampen, var som skraddarsydd för konflikten i Syrien. De salafistiska lärorna verkade i själva verket bli ett slags modeideologi inom många av de väpnade grupperna, också bland de medlemmar som knappast kunde rabbla mer än brottstycken av Koranen. För att visa sitt motstånd mot regimen antog man en religiös identitet, blev *mudjahedin* – islams heliga krigare. Man lät skägget växa, höjde svarta krigsflaggor på gruppbilderna och klädde sig i pannband med den muslimska trosbekännelsen. På så vis kunde de stridande visa för andra och själva intala sig att de var stolta förkämpar för Guds ord, snarare än det som annars hade varit lätt att tro: skräckslagna unga män som fångats i ett fasansfullt brödrakrig för hembyn, hämnden eller överlevnaden.

Från FSA-gerilla till heliga krigare

Det väpnade upproret i Syrien var aldrig sekulärt – tvärtom växte det fram på den folkligt religiösa landsbygden, och präglades ideologiskt av dessa konservativa värderingar. I början av kampen hade många av de väpnade grupperna i Syrien dock uttryckt sig främst i nationalistiska termer. Trots att den religiösa retoriken alltid var närvarande och Korancitat strösslades över varje tal, hade de krävt fria val och demokrati, och talat om sig själva som ”bataljoner inom FSA”. Även om dessa grupper nästan uteslutande bestod av sunnimuslimer var bara en minoritet ”islamister”, i betydelsen övertygade fundamentalister eller medlemmar av någon organiserad religiös rörelse. Snarare var det påfallande hur ideologilösa många av dem tycktes vara, och hur den religiösa retoriken verkade användas för att fylla ett politiskt tomrum. Men även sådana rörelser började så småningom lägga sig till med en mer renodlat islamistisk retorik, vilken i vissa fall blandades upp med fränt sekteristisk hatretorik mot alawiter och shiamuslimer.

Den avhoppade armélöjtnanten Abderrazzaq Tlass från el-Rastan var en av de unga rebeller som knöt an till religiösa finansiärer och islamistgrupper i Homsområdet. Med hjälp av deras pengar och utländska vapenleveranser växte hans Farouqbataljon snabbt, och bytte så småningom namn till ett mer passande plural: Farouqbataljonerna. Löjtnant Tlass själv hade ursprungligen varit slätrakad i enlighet med arméns regler, men nu lade han sig till med ett islamiskt hakskägg, för att bättre passa de religiösa slagorden.

Likadant utvecklades många andra FSA-grupper, som ursprungligen inte hade haft mycket till ideologi alls. De simmade med strömmen, anpassade sig till den religiösa retoriken och fann sig så småningom till rätta i rollen som islamister, eller lärde sig åtminstone att hålla god min i elakt spel.

Det var förstås en perfekt miljö att arbeta i för de verkligt övertygade islamisterna, som till sin förtjusning fann att den breda mittfåran närmade sig deras egna åsikter för varje dag. När upprorets retorik förvandlades till en tävlan om vem som kunde visa sig vara den mest hängivne muslimen, hade de nämligen en svårslagen konkurrensfördel: ingen kunde framstå som en mer kompromisslös krigare för sunniislam än de militanta salafisterna.

Ett par av ”Samirs” gamla medfångar i Seidnaia hade börjat sätta samman en salafistisk motståndsrörelse i Idleb-Hamatrakten redan under sommaren 2011. Gruppen offentliggjorde sin existens i början av 2012, under namnet Ahrar el-Sham. Den gjorde sig snart känd för sin hårdföra religiösa linje, och för att kämpa på fältet och vägra ha med den väststödda FSA-ledningen i utlandet att göra. Ett mycket aktivt mediekontor gjorde reklam för det heliga kriget med en strid ström av filmer och uttalanden på internet, vilket lockade ännu fler frivilliga och finansiärer. Ahrar el-Sham-ledarna var själva stränga islamister, men de samarbetade pragmatiskt med alla rebellfraktioner och dammsög upproret på vilsna smågrupper och tidigare allierade till Muslimska brödrskapet. Ett år senare hade Ahrar el-Sham blivit en av Syriens största gerillarörelser, med närmare hundra olika väpnade undergrupper spridda från norr till söder. Målet var tydligt uttalat: Syrien skulle bli en islamisk stat.

Likadant gick det till i andra delar av landet. Strax efter att han frisläpptes från Seidnaia i juni 2011 grundade den salafistiske oppositionsaktivisten Mohammed Zahran Alloush en egen motståndsgrupp i hemstaden Douma utanför Damaskus.

Ekonomiskt stöd kom bland annat från anhängarna till hans far, en konservativ teolog bosatt i Saudiarabien. I juli 2012 tog Zahran Alloush på sig ansvaret för det mystiska attentatet mot Nationella säkerhetskontoret, vilket dödade bland annat Bashar el-Assads svåger Assef Shawkat. Det var utmärkt reklam för rörelsen, och därefter strömmade det in både rekryter och donationer från utlandet. Snart var det den största gerillan i Damaskusområdet, och

Alloush hade dessutom börjat knyta till sig grupper i övriga Syrien. När organisationen först grundades 2011 hade den kallat sig ”Islamkompaniet” och uppträtt som en del av FSA, men Alloush tog mer ambitiösa namn ju mer hans rörelse växte. I juni 2012 uppgraderades namnet till ”Islambrigaden” och i september 2013 till ”Islams armé”. FSA-flaggan var vid det laget sedan länge slängd åt sidan.

Djabhat el-nosra

Den 24 januari 2012 släpptes en videospelning på flera al-Qaidaanknutna nätforum, som meddelade bildandet av en ny gerillagrupp i Syrien, Djabhat el-nosra. Videon visade maskerade rebeller beväpnade med automatkarbiner och raketgevär, som i korta ceremonier svor trohet mot gruppens ledare runt om i Syrien. De fördömde all yttre inblandning, och uppmanade Syriens muslimer att sluta vänta på utländskt stöd och istället själva ta till vapen mot regimen. Organisationen lämnade annars inte mycket information om sitt ursprung. Dess ledare framträdde anonymt under pseudonymen el-fateh Abu Mohammed el-golani (”erövraren Abu Mohammed från Go-lan”), utan bild och med förvrängd röst. Men en månad senare lät Djabhat el-nosra höra av sig på nytt, med en lång videospelning som publicerades på samma djihadistiska nätforum. Nu tog gruppen på sig ansvaret för självmordsattackerna i Damaskus och Aleppo, dem som USA hade skyllt på irakiska al-Qaida. Flera korta klipp visade hur medlemmar i Djabhat el-nosra rörde sig ostört i byar och kvarter under rebellernas kontroll. De bar vapen och flaggor, och höll tal där de manade till heligt krig inför små folksamlingar.

Attackerna fortsatte. Den 17 mars 2012 dödades 27 människor i två koordinerade självmordsbombningar mot underrättelsebyggnader i centrala Damaskus. En tredje angripare sprängde sig samma dag i det palestinska flyktinglägret Yarmouk i södra Damaskus. Djabhat el-nosra tog på sig ansvaret för attacken ett par dagar senare och varnade för fler attentat i samma stil. Amerikanska tjänstemän hade vid det laget börjat beskriva gruppen som en trolig frontorganisation för irakiska al-Qaida.

Djabhat el-nosra syntes inledningsvis inte mycket på slagfältet, där andra rebellgrupper dagligen stred mot Bashar el-Assads trupper. Men de spektakulära attentaten inne i Syriens storstäder drog uppmärksamhet till sig, och ingick helt tydligt i en strategi för att marknadsföra Djabhat el-nosra bland Syriens rebeller och upprorets utländska finansierare. Det fungerade helt enligt planen.

Under sommaren började Djabhat el-nosra växa snabbt, när rekryter strömmade in både från Syrien och utlandet. Det kom fler och fler rapporter om att dess krigare deltog i gerillakriget ute på landsbygden, inte bara i bombattentat. I norra Syrien började Djabhat el-nosra betraktas som en av de viktigaste rebellgrupperna – inte störst till antalet, men mycket mer effektiv än de flesta rivaler. Ledarna lät inte vem som helst gå med, utan tog bara emot religiöst övertygade personer som fick genomgå en provoperiod för att visa sin lojalitet. Dessa hängivna salafidjihadister slogs utan hänsyn till sin personliga säkerhet och betraktade martyrdöden som det bästa som kunde hända dem – en garanterad inträdesbiljett till Paradiset.

Andra motståndsgupper var inte lika välorganiserade och målmedvetna. De små miliser som fortfarande kallade sig FSA-bataljoner, och utgjorde större delen av den oorganiserade rebellskaran, hade nästan alla uppstått i snävt lokala sammanhang. De hade egna liv och familjer i Syrien att försvara, och ville ofta hellre stanna och skydda sina hembyar än fortsätta kampen på annan ort. Många slets itu av maktkamper och lokala konflikter, vissa förföll till plundring och kriminalitet för att försörja manskapet, och somliga upplöstes i brist på stadig finansiering. Djabhat el-nosras fanatiska stridsgrupper flyttade däremot från front till front, strängt disciplinerade av sharialag och en äkta religiös övertygelse, och de vann allt mer respekt och inflytande.

Utländska frivilliga

Den 11 februari 2012 framträdde al-Qaidaledaren Ayman el-Zawahiri i en åtta minuter lång videoinspelning under titeln ”Framåt, o Syriens lejon!” Han uppmanade alla rätttrogna muslimer att intensifiera kampen mot Assadregimen, som ett första steg mot Jerusalems befrielse.

- Varje muslim och varje ärbar och fri människa i Turkiet, Irak, Jordanien och Libanon bör hjälpa sina bröder i Syrien på alla de vis han förmår.

Den hjälpen var redan på väg. Under slutet av 2011 och början av 2012 hade en tunn ström av frivilligkrigare börjat sippra in i Syrien, och under sommaren 2012 växte den till en fors. En studie i april 2013 uppskattade att mellan 2 000 och 5 500 utländska muslimer hade rest till Syrien för att delta i kampen mot Assad under de gångna två åren, och siffran steg snabbt. Studier av de ”martyrbesked” och filmer från begravingar som lagts upp på olika internetforum antydde att de flesta av utlänningarna kom från Saudiarabien, Libyen, Egypten och Jordanien. Men där fanns också flera hundra européer, inklusive ett litet antal svenskar.

Många utlandssyrier och andra hade sedan 2011 rest till Turkiet, Libanon eller Jordanien för att hjälpa till med humanitärt bistånd, eller för att stödja rebellerna med sjukvård och medicarbete. Det var för det mesta en helt legitim verksamhet, och den utövades både av sekulära och av islamister. Men bilden var en annan bland de utländska muslimer som reste till Syrien för att själva slåss med vapen i hand. De anslöt sig inte till vilka grupper som helst, utan nästan enbart till de mest hårdföra islamistiska rörelserna och främst Djabhat el-nosra.

Det var den internationella djihadiströrelsens gamla nätverk från Afghanistan-, Somalia- och Irakkriegen som återigen kom till bruk. Till skillnad från i dessa länder var det mycket lätt att ta sig till Syrien: det var bara att lösa en flygbiljett till Turkiet och bege sig mot gränsen, som var löst bevakad. De utländska frivilliga gav en kraftig skjuts åt Djabhat el-nosra och andra radikala djihadistgrupper under sommaren och hösten 2012 och utgjorde snart en betydande del av deras frontsoldater.

Oppositionen skyller på regimen

För den övriga syriska oppositionen var djihadisternas intåg i revolutionen en katastrof. Många demokratiskt lagda dissidenter förnekade envist att Djabhat el-nosra var en del av den syriska revolutionen, ville helst inte diskutera frågan. Andra försökte frikänna organisationen från ansvar för självmordsdåd och övergrepp, och hävdade att det var en helt vanlig om än ovanligt religiös rebellgrupp. Man hävdade att de djihadistiska bombdåden i själva verket måste ha organiserats av Assads underrättelsetjänster, eftersom bara diktatorn kunde tjäna på att upproret kapades av extremister; frigivningarna ur Seidnaiafängelset togs återigen upp som bevis.

Efter självmordsbombningarna i mars 2012 insisterade exempelvis den kände människorättsadvokaten Heitham el-Maleh på att Djabhat el-nosra hade skapats av regimen för att ”solka den syriska oppositionens rykte”. En talesperson för FSA-ledningen i Turkiet fastslog lika tvärsäkert att ”den syriska regimen var ansvarig för dessa explosioner och för att ha skapat den här gruppen”.

Västliga medier gick i allmänhet på oppositionsgruppernas linje. Nästan varje gång ett stort bombattentat skedde i Syrien under första halvan av 2012 fick händelsen ramas in i medierna av oppositionstalesmän, som alltid förklarade att regimen hade legat bakom angreppet och att islamisterna bara utgjorde en obetydlig minoritet inom upproret. Den minoritet oppositionella som fäste större vikt vid problemet, exempelvis Heitham Mannaa och hans lilla grupp av vänsterintellektuella, anklagades för att tjäna revolutionens fiender eller arbeta på Assads uppdrag.

I själva verket fanns det inget som tydde på att Djabhat el-nosra eller andra salafistiska rörelser, som Ahrar el-Sham, kontrollerades av regimen. Tvärtom stod de för det mest effektiva motståndet mot Assad, och dödade hundratals soldater och milismän varje månad. Enskilda attentat kan naturligtvis ha varit iscensatta på säkerhetstjänsternas initiativ, och det fanns säkerligen regeringsagenter också inom vissa av de mest extrema grupperna. Och naturligtvis gjorde regimen allt den kunde för att överdriva djihadisternas roll; den pekade ut Djabhat el-nosra och al-Qaida som ansvariga för i princip alla attacker, trots att det fanns hundratals andra väpnade grupper.

Men extremisternas frammarsch var trots det inget fantasifoster och inte bara ett resultat av hemliga polisens manipulationer. Exildissidenternas envisa vägran att erkänna djihadistgruppernas roll inom gerillan framstod snarare som ett slags verklighetsflykt – en förståelig men självdestruktiv vägran att se den svåra sanningen i vitögat, medan revolutionen gled dem ur händerna, de internationella sympatierna för upproret svalnade och framtiden kantrade.

Terrorlistningen av Djabhat el-nosra

I december 2012 förde USA officiellt upp Djabhat el-nosra på sina listor över utländska terroristorganisationer, i egenskap av frontgrupp för al-Qaida-grenen i Irak.

Beslutet väckte enorma protester inom den syriska oppositionen, där det beskrevs som att USA var mer intresserat av att straffa oppositionen än av att hjälpa den. Många ifrågasatte Djabhat el-nosras band till al-Qaida, eller försökte vifta bort det som något oväsentligt. Till och med väststötta sekulära aktivister och anhängare till Muslimska brödraskapet, vilka privat uttalade sin oro för den växande djihadiströrelsen, fördömde USA:s terroristlistning av Djabhat el-nosra. Och de gjorde det med en skärpa som verkar ha överraskat de amerikanska beslutsfattarna.

Syriska nationalrådet meddelade att de ”absolut avvisar alla anklagelser om extremism mot de styrkor som bekämpar den syriska regimen”. Muslimska brödraskapets viceordförande, Mohammed Farouq Teifour, kallade Djabhat el-nosra ”en grupp på vilken man kan lita i försvaret av landet och dess civila, mot regimarmén och Assads gäng”. Schejk Ahmed Moadh el-Khatib, en tämligen vidsynt islamist som under vintern 2012 tagit ledningen för exiloppositionen, förklarade vid en Syriens vänner-konferens i Marrakech att ”beslutet att terroristklassa en av de grupper som slåss mot regimen måste omvärderas”.

- Även om vi inte håller med vissa grupper om deras idéer, eller om deras politiska och ideologiska visioner, så vill vi göra klart att alla revolutionärernas gevär används för att störta den tyranniska och kriminella regimen. Det är ingen skam att motiveras av religion i kampen för sitt hemlands befrielse, ty en religion som inte befriar folken och slår mot orättvisan skulle vara en falsk religion.

Det fanns många skäl till att oppositionen så helhjärtat slöt upp till försvar för Djabhat el-nosra. Den främsta orsaken var antagligen den djupa ilskan mot västländerna. Många exildissidenter, men också demonstranter och rebeller inne i landet, var rasande över att ingen västlig militärintervention kommit till stånd, som i Libyen, och kände sig svikna och övergivna. De menade att Djabhat el-nosra till skillnad från USA faktiskt gjorde något för att beskydda dem mot regimen, och replikerade att Obama borde ha terroristklassat Bashar el-Assad innan han gav sig på motståndsgupperna.

- Många, särskilt i medierna, verkar mer bekymrade över längden på krigarnas skägg än över hur mycket blod som strömmar ur våra barn, konstaterade en förbittrad Ahmed Moadh el-Khatib under en presskonferens i februari 2013.

Gilbert Achcar: "Putin håller Assads regim under armarna" Intervju

Rysslands verkliga syfte med interventionen i Syrien var att snarare att förhindra Assadregimens kollaps än att bekämpa IS. Washington godkände detta, i förhoppningen att Putin ska hjälpa till att hitta en politisk lösning på konflikten. Det menar Gilbert Achcar när Ilja Budrajtskis intervjuar honom om den ryska militära operationen i Syrien.

Ilja Budrajtskis: Det har nu gått åtskilliga dagar sedan Rysslands militära operation i Syrien tog sin början och målet samt strategin bakom denna operation är fortfarande höljd i dunkel. Officiella förklaringar från Ryssland skingrar inte heller dimmorna. Å ena sidan betonas det att operationens huvudsakliga mål är att bekämpa IS. Men å andra sidan, som Putin gjorde i FN, poängteras att det handlar om att stödja Assads legitima regering. Vad tror du är denna operations verkliga mål?

Gilbert Achcar: Den första officiella förklaringen till interventionen framställdes mot bakgrund av att Ryssland ville ha ett godkännande från väst, och då framför allt från USA. Eftersom västmakterna utför bombningar mot IS i Syrien var de självklart inte heller i en position till att klandra Ryssland för att göra samma sak. Det var under den förevändningen som Putin sålde in interventionen i Washington innan man skred till verket, och Washington köpte det. Vid operationens kungörande, innan ryska plan satte igång att bomba, var Washingtons hållning att välkomna Rysslands bidrag till kampen mot IS. Det hela var dock en fullständig illusion – ett rent bedrägeri. Och jag skulle bli överraskad om man i Washington verkligen trodde att Ryssland stationerade styrkor i Syrien för att bekämpa IS.

Man kunde knappast varit omedveten om att det verkliga målet för Rysslands intervention var att hålla Assads regim under armarna. Det är emellertid ett faktum att Washington även samtyckte till detta verkliga mål – att förhindra Assadregimens kollaps. Ända sedan upproret i Syrien tog sin början har den amerikanska administrationens hållning varit att Assad borde träda tillbaka, men samtidigt har man alltid betonat att regimen bör sitta kvar. Tvärtemot vad

naiva kritiker av USA tror är inte Obama-administrationen alls intresserad av något ”regimskifte” i Syrien. Det är ”lärdomen” man drog av USA:s fatala misslyckande i Irak: med facit i hand tror Obama-administrationen att man borde ha strävat efter ett scenario med en ”saddamism utan Saddam” istället för att montera ner hela regimens apparat.

Det var därför som man i Washington uppfattade Rysslands intervention tämligen positivt, och det är inte så lite av hyckleri när Obama-administration nu klagar över att de flesta av Rysslands aktioner riktar sig direkt mot andra delar av den syriska oppositionen än IS. Man klandrar Ryssland för att inte i tillräckligt hög grad slå mot IS. Hade proportionen av Rysslands attacker mot IS varit högre, hade administrationen känt sig mer bekväm med sitt hemliga samförstånd. Den hade då i betydligt mindre grad motsatt sig att aktionerna konsoliderar Assads regim. Och Washington hoppas fortfarande på att Putin inte enbart kommer att förhindra regimens kollaps utan också kan vara till hjälp i försöken att bringa konflikten till någon form av politisk lösning, men idag är det mer än någonsin ett önsketänkande.

Det huvudsakliga målet med Rysslands militära intervention var att stötta upp regimen i ett läge när den ända sedan i somras lidit stora förluster. Assad själv erkände i en intervju i juli regimens oförmåga att hålla delar av det territorium som man hittills varit i besittning av. Moskvas intervention har härvidlag som mål att de områden som gick förlorade i somras ska kunna återerövas.

Emellertid har även Ryssland ett andra mål, som sträcker långt bortom Syrien. Det handlar om att Ryssland till Syrien sända en provkarta på sina luftstridskrafter och dessutom avskjuter sina kryssningsmissiler från baser vid Kaspiska havet. Det ser ut som den ryska imperialismens själva ”Gulfmoment”. Med det menar jag att Putin i reducerad skala gör vad USA gjorde 1991 när man visade upp sina sofistikerade stridskrafter i kriget mot Irak. Det var ett sätt att kommunicera till världen: ”Se hur mäktiga vi är! Se hur effektiva våra vapen är!” Och det var ett avgörande argument för att understryka USA:s globala dominans vid ett epokgörande historiskt skede. Det kalla kriget var slut och 1991 kom att bli Sovjetunionens sista år.

Vad Putin med denna styrkeuppvisning gör nu är att säga till världen: ”Vi ryssar har också avancerade vapensystem, vi kan också åstadkomma resultat, och faktiskt är vi en allierad som är mer att lita på än USA”. Putins uppskrivade machostil kontrasterar en hel del mot Obama-administrationens mer försiktiga hållning i Mellanöstern under senare år. Putin flyttar fram sina positioner i regionen. Han utvecklar relationerna med Egyptens auktoritära och kontra-revolutionära regim och med Iraks regering. Irak och Egypten är två länder som uppfattats ligga inom USA:s intressesfär och nu stödjer de båda Rysslands intervention, de köper vapen från Ryssland och utvecklar de militära samt strategiska relationerna med Moskva.

Det är självklart ett avgörande genombrott för rysk imperialism i dess konkurrens med USA-imperialismen. Utifrån det perspektivet bör Rysslands pågående intervention ses som en del av en inom-imperialistisk motsättning. För mer än 15 år sedan analyserade jag konflikten i Kosovo som en del av ett nytt kallt krig. Då kritiserades den karaktäristiken, men nu befinner vi oss mitt i den, det är uppenbart.

Många säger att det som vi nu upplever i Syrien, med Rysslands intervention, är ett totalt misslyckande för USA:s politik. Ett fåtal andra tror att involveringen av Ryssland i konflikten är en dold plan från USA:s sida. Och det är uppenbarligen en rejäl splittring inom den amerikanska eliten i frågan om Syrien. Vad tror du är USA:s position i denna situation?

– Det har definitivt i frågan om Syrien rått en fortgående splittring på amerikansk toppnivå. Det är ingen hemlighet att det var en dispyt om stödet till den moderata oppositionen i Syrien mellan Obama och Hillary Clinton, när hon var utrikesminister, där andra inom militären och

CIA delade hennes uppfattning. När dispyten 2012 tog sin början var den moderata oppositionen, Den Fria Syriska Armén, fortfarande den dominerande kraften i kampen mot Assad. Det är faktiskt denna moderata oppositions svaghet, bottnande i Washingtons bristande stöd och då särskilt USA:s veto mot att förse den med luftvärnsmissiler, som möjliggjorde för de islamistiska ”jihadist”krafterna att utveckla sig parallellt och till slut bli viktigare i den väpnade oppositionen mot den syriska regimen. De som talade för stöd till den moderata oppositionen, liksom Clinton och den förre CIA-chefen David Petraeus, tror nu att händelseförloppet visat att de hade rätt, att den katastrofala utvecklingen av situationen i Syrien till en stor del är en konsekvens av Obamas felaktiga politik.

Obama brottas verkligen med det uppenbart negativa utfallet av sin Syrienpolitik. Det är en total katastrof, oavsett om man ser det ur ett humanitärt eller strategiskt perspektiv. Länderna inom EU är väldigt bekymrade över den stora flyktingvågen, konsekvensen av en massiv humanitär katastrof. Obama-administrationen försöker morska upp sig själv genom att hävda att Ryssland gått i en fälla, att det kommer att stranda i dess andra Afghanistan. Det är ingen tillfällighet att Obama i sin senaste kritik av Rysslands intervention begagnade sig av termen ”träsk” – en term som tidigare knutit an till USA:s krig i Vietnam och Sovjetunionens i Afghanistan. Ryssland sägs nu ha gått ner sig i ett träsk i Syrien. Det är återigen ett önsketänkande, bottnande i att försöka mildra smaken ur den bittra kalken av ett svårt missgrepp.

Media i väst talar fortfarande om en moderat opposition i Syrien. Och Putins huvudsakliga motargument är att det inte skulle finnas några tydliga vattentäta skott mellan jihadisterna och den moderata väpnade oppositionen. Lavrov sa även nyligen att han skulle kunna tala med den Fria Syriska Armén, men kruxet enligt Lavrov är oklarheten om vilka som är dess ledare och om den verkligen överhuvudtaget existerar. Kan du ge oss en bedömning av oppositionsgrupperna med undantag av IS?

– Det är en stor spännvidd av grupper; från de först beväpnade grupperna i Fria Syriska Armén, vilka var relativt sekulära och icke-sekteristiska till alla nyanser av jihadistgrupper ända till Al-Qaidas syriska gren, Al-Nusra. Alla jihadistgrupperna har på programmet att införa sharialagar i de regioner man kontrollerar. Emellertid kommer ingen av grupperna, inklusive Al-Nusra, i närheten av IS otroliga barbari, som liknar den värsta karikatyren av en fundamentalistisk stat, vilken skulle ansetts helt osannolik om den vore en skönlitterär författares verk. Den övriga islamistiska oppositionen representerar ett spektrum av fundamentalistiska krafter – från Muslimska Brödrskapet till Al-Qaida – och alla är i konflikt med IS. Självfallet ingår ingen av dessa grupper skäl till optimism för Syriens framtid. Det är bevisligen så att regimen barbari har dödat många fler människor än någon annan, inklusive IS, men det största flertalet av oppositionens krafter står för ett alternativ som inte bådär något gott för framtiden. Förutsättningen för att bryta denna trend är dock att bli av med Assad, annars kommer ingenting att ändras.

Där finns också de kurdiska styrkorna i Syrien, som är inbördeskrigets mest progressiva kraft, om inte den enda. Deras huvudsakliga strider har hittills förts mot IS, medan de i striderna mellan regimen och resten av oppositionen intagit en mer eller mindre neutral hållning. Sedan förra året har de understötts av USA genom flygattacker och vapenleveranser. De är främst engagerade i att kontrollera och försvara områden som befolkas av kurderna. För att kunna spela en roll i striderna utanför deras region, och vara en bestämmande kraft för Syriens framtid i sin helhet, måste de alliera sig med araber och andra minoriteter. Det är något som Washington med viss framgång verkat för; först genom att få dem att kämpa tillsammans med grupper från den Fria Syriska Armén, och nu med arabiska klaner enligt samma linjer som USA följde i kampen mot Al-Qaida i Irak.

Tror du att någon form av koalition, som skulle representera ett progressivt perspektiv för

Syriens framtid, kan komma att göra sig gällande?

– För att vara helt uppriktig, jag hyser ingen optimism överhuvudtaget när det gäller de existerande krafterna och då inkluderar jag dem alla. Det bästa vi kan hoppas på nu är att kriget får ett slut, att få ett stopp på det fruktansvärda blodbadet och förstörelsen av landet är det viktiga. Ett progressivt alternativ måste återuppbyggas från den nu existerande grunden. Fastän det idag inte finns några avgörande organiserade krafter som representerar ett progressivt alternativ, finns det fortfarande en viktig potential utifrån många av de unga människor som gick i spetsen för upproret 2011. Tusentals av dem befinner sig nu i exil, andra i fängelse, och många andra finns fortfarande i Syrien men kan inte spela någon avgörande roll så länge inbördeskriget fortgår. Vi måste först få ett slut på kriget.

Men kan man säga att ett stopp av konflikten bara kan ske med hjälp eller intervention utifrån? Eller tror du att utländska interventioner, oavsett om den är rysk eller västerländsk, faktiskt förlänger kriget?

– Västs intervention har hittills bara haft IS som måltavla och har fullständigt undvikit regimkontrollerade områden. Medan väldigt få av Rysslands attacker har haft IS som måltavla, har den överväldigande majoriteten av dem riktats mot den övriga oppositionen i områden där regimen och oppositionen kämpar om herraväldet. Så utifrån det ser vi en avgörande skillnad. Den ryska interventionen har verkligen förlängt inbördeskriget. Före den ryska interventionen var regimen utmattad, den förlorade terräng och såg ut att vara på väg mot kollaps. Det var faktiskt därför som Putin intervenerade och, som jag redan nämnt, skulle det varit ett fruktansvärt nederlag för denne om Assads regim kollapsade. IS spektakulära framgångar ägde rum för mer än ett år sedan, och varken Ryssland eller Assad försökte att på allvar bekämpa det. Putins avgörande målsättning är regimen överlevnad, men genom att hålla regimen under armarna förlänger Putin kriget – och det är kriminellt.

Slutligen kan vi bara hoppas på att västs önsketänkande verkligen går i uppfyllelse och att Putin tvingar Assad att träda tillbaka. Det är svårt att sia om vad Putin i det här sammanhanget har för perspektiv. Emellertid är det säkert att Ryssland utsätter sig för en stor risk av att gå ner sig i ett ”träsk”, för att använda Obamas term, om inte kriget snart tar slut. Och de ljusaste drömmar som vanliga människor i Syrien idag kan hysa är att kriget får ett slut; med stationeringen av en FN-styrka som upprätthåller ordningen och får till stånd ett återuppbyggande av staten och landet.

Ilja Budrajtskis

Översättning och bearbetning: Anders Karlsson.

Syrien – lästips

Den som vill veta mer om Syrien-konflikten rekommenderas först och främst Peter Widéns artikel [Den syriska katastrofen](#) (från april 2015). Den ger en utförlig redogörelse för Syrien-upprorets historia, hur det startade och utvecklades, de olika inblandade politiska och andra krafterna (även internationella) m m.

Vi är flera som länge har varit kritiska mot det förhållningssätt som många inom vänstern, inklusive tidningen *Internationalen*, intagit till Syrien. Vi har också i ett stort antal inlägg och debattartiklar försökt ta upp Syrien-frågan till debatt utifrån olika synvinklar. Här följer ett urval av dessa texter (det mesta är artikelsamlingar):

[Syrien – kommenterad artikelsamling](#) (januari 2013)

[Syrien och Socialistiska Partiet](#) (november 2013)

[SP-debatt om Syrien](#) (november 2013)

[Nej till innehållslöst vapenskrappel – Syrien och vänstern](#) (november 2013)

[SP-debatten om Syrien går vidare - artikelsamling](#) (december 2013)

[Synpunkter på FI:s Syrien-resolution](#) – en kritisk genomgång (april 2014)

[Tidningen Internationalen och Syrien-frågan](#).

Ovanstående artiklar och artikelsamlingar innehåller länkar till fler texter som handlar om Syrien ur olika synvinklar.